

Protokół nr 16/21
z XVI posiedzenia Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny
Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
z 23 września 2021 roku

Szesnaste posiedzenie Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 odbyło się 23 września 2021 r. w Hevelianum, przy ul. Gradowej 8 w Gdańsku.

W posiedzeniu wzięło udział 28 członków Komitetu i przedstawiciele podmiotów delegujących upoważnionych do udziału w posiedzeniu, 12 stałych zastępców, 2 obserwatorów oraz zaproszeni goście. Lista obecności stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego protokołu.

Ad. 1

Pan Jan Szymański, Dyrektor Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, członek Komitetu Monitorującego reprezentujący Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, otworzył XVI posiedzenie Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020.

Następnie Pan Jan Szymański oddał głos Pani Agnieszce Kapale-Sokalskiej, członkini Zarządu Województwa Pomorskiego uczestniczącej w posiedzeniu Komitetu w charakterze gościa.

Pani Agnieszka Kapała-Sokalska przywitała wszystkich uczestników posiedzenia, podziękowała za sprawną i skuteczną pracę Komitetu w trakcie ostatnich kilkunastu miesięcy a także za zaangażowanie w procesie opiniowania dokumentów strategicznych województwa, które były uchwalane w ostatnim czasie. Przypomniała, że dzisiejsze posiedzenie będzie w dużej mierze poświęcone programowi Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP), którego konsultacje społeczne trwają do końca września 2021 r. oraz zachęciła wszystkich zgromadzonych do dyskusji na ten temat. Poprosiła ponadto członków Komitetu o rozpowszechnianie informacji na temat trwających konsultacji

społecznych w swoich środowiskach zawodowych, aby jak najwięcej osób zaangażowało się w opiniowanie programu FEP.

Następnie Pan Jan Szymański przeszedł do potwierdzenia prawomocności obrad. Kworum wynosiło 23 osoby uprawnione do głosowania, a na liście obecności podpisało się 33 członków Komitetu, ich stałych zastępców i innych osób uprawnionych do głosowania.

W dalszej kolejności Pan Jan Szymański przedstawił porządek posiedzenia, który stanowi **załącznik nr 2** do protokołu. Uwag i wniosków do przedstawionego uczestnikom porządku obrad nie zgłoszono i został on przyjęty przez Komitet następującym stosunkiem głosów: 33 głosów „za”, 0 głosów „przeciw”, 0 głosów „wstrzymujących się”.

Ad. 2

Pan Jan Szymański oddał głos Pani Patrycji Szczygieł (Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego), która przedstawiła prezentację nt. programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. Prezentacja stanowi **załącznik nr 3** do protokołu.

Pan Jan Szymański podziękował za wystąpienie i oddał głos zgromadzonym.

Pan Kamil Koniuszewski (Pomorska Federacja Sportu) poruszył temat profilaktyki zdrowotnej, która ma stanowić jeden z obszarów wsparcia w ramach programu FEP 2021-2027. Zwrócił w tym kontekście uwagę na wyniki raportów GUS a także Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH, zgodnie z którymi przeciętna oczekiwana długość życia Polaków spada. Podkreślił, że zagadnienie to jest bardzo szeroko i dobrze opisane w części diagnostycznej projektu FEP. Zgodnie z przedstawioną tam diagnozą, głównymi przyczynami spadku oczekiwanej długości życia są choroby cywilizacyjne, jak również bierny tryb życia. Zwrócił uwagę, że mimo tak zdiagnozowanych potrzeb, struktura FEP nadal profiluje cele w tym obszarze głównie na poziomie wzmacniania usług medycznych czy też profilaktyki nakierowanej na wczesną diagnostykę. W związku z tym, zasadne wydaje się być pytanie czy możliwa jest zmiana przyjętych założeń, a w związku z tym również zmiana struktury FEP w taki sposób, by w większym stopniu skupić się na działaniach, które spowodują ograniczanie liczby pacjentów, jak np. wspieranie zdrowego trybu życia, aktywności fizycznej czy świadomości żywieniowej. Zaznaczył, że zagadnienie to jest istotne zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19, która w zauważalny sposób przyczyniła się do spadku aktywności fizycznej mieszkańców. Na koniec dodał, że poruszony temat ma charakter przekrojowy, przez co może oddziaływać także na inne obszary wsparcia jak chociażby transport rowerowy.

Pani Agnieszka Kapała-Sokalska, odnosząc się do wypowiedzi Pana Kamila Koniuszewskiego wyjaśniła, że kwestia profilaktyki zdrowotnej jest niezwykle istotna w kontekście polityki prowadzonej przez Zarząd Województwa Pomorskiego. Znajduje to

odzwierciedlenie zarówno w zapisach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, jak również w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej, który doprecyzowuje i operacjonalizuje zapisy Strategii w tym obszarze. Podkreśliła ponadto, że jednym z celów działań w sferze ochrony zdrowia jest dążenie do wygenerowania u wszystkich mieszkańców Pomorza współodpowiedzialności za swoje zdrowie, w związku z tym – podobnie jak w perspektywie 2014-2020 – opracowywane będą programy profilaktyki zdrowotnej. Zauważyła także, że fakt, iż zapisy projektu FEP koncentrują się – w odniesieniu do ochrony zdrowia – głównie na szpitalach, jest spowodowany również tym, że to właśnie podmioty lecznicze są jednostkami którym zlecała jest realizacja programów profilaktyki zdrowotnej i za pomocą których są one następnie wdrażane. Podsumowując swoją wypowiedź, Pani Agnieszka Kapała-Sokalska zaapelowała do wszystkich zebranych o zgłaszanie uwag do projektu FEP, także takich, które mogłyby dodatkowo wyeksponować rolę profilaktyki zdrowotnej.

Pan Kamil Koniuszewski raz jeszcze podkreślił, że w jego przekonaniu należałoby w znacznie większym stopniu skoncentrować się na działaniach ograniczających liczbę osób które trafiają do szpitali czyli przede wszystkim na promowaniu zdrowego trybu życia. Zauważył, że to głównie na gminach spoczywają zadania związane z rozwojem i propagowaniem aktywności i kultury fizycznej, przy czym bardzo często środki przeznaczane przez samorządy gminne na te cele są niewystarczające. Pożądane jest w związku z tym poszukiwanie dodatkowych źródeł do realizacji tego typu inicjatyw.

Pani Joanna Cwojdzńska (Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Gdańsku) podziękowała za uwzględnienie znaczących środków na infrastrukturę społeczną w projekcie FEP, choć w jej opinii w dalszym ciągu występuje zbyt duża dysproporcja pomiędzy nakładami przeznaczonymi chociażby na ochronę środowiska w stosunku do wspomnianego obszaru infrastruktury społecznej. Zaapelowała także do wszystkich zebranych, aby we wszelkich dyskusjach na temat infrastruktury usług społecznych mieć na uwadze zapisy Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami oraz pamiętać o koncepcji deinstytucjonalizacji. Nie należy w związku z tym podejmować działań mających na celu rozwijanie, unowocześnianie czy tworzenie nowych domów pomocy społecznej oraz innych placówek całodobowego pobytu. Pożądane jest przeorientowanie działań w kierunku alternatywnych form, jak choćby mieszkania wspomagane, czy wspomagane społeczności mieszkaniowe. Zwróciła także uwagę na sytuację dzieci najciężej niepełnosprawnych, które *de facto* nie mają w jej opinii swojego reprezentanta. Pozbawione są ponadto wsparcia w rodzinie i najczęściej trafiają do domów dziecka lub placówek regionalnych. Wyraziła nadzieję, że województwo pomorskie zostanie liderem w zakresie wsparcia dla tej grupy dzieci.

W nawiązaniu do wypowiedzi Pani Joanny Cwojdzńskiej, Pani Agnieszka Kapała-Sokalska przypomniała o trwającym – w ramach RPO WP 2014-2020 – konkursie w obszarze infrastruktury usług społecznych. Jego uruchomienie było możliwe m.in. dzięki Komitetowi Monitorującemu, który udzielił zgody na realokację środków. Podkreśliła, że w programie

FEP na obszar ten zaplanowano dużo większe środki dzięki czemu interwencja będzie mogła zostać znacząco poszerzona w stosunku do programu na lata 2014-2020. Odnosząc się ponownie do działań w obszarze ochrony zdrowia podkreśliła, że intencją Samorządu Województwa Pomorskiego nie jest budowa nowych szpitali ale poprawa jakości pobytu pacjentów oraz – co istotne w dobie problemów z pozyskaniem pracowników do publicznych jednostek służby zdrowia – polepszenie warunków pracy personelu medycznego. Pomimo ogromu pracy jaki został w ostatnich latach wykonany, w dalszym ciągu występują bowiem potrzeby w zakresie wyposażenia szpitali w infrastrukturę i sprzęt medyczny. Zwróciła również uwagę na to, że szpitale nie świadczą wyłącznie opieki o charakterze stacjonarnym. Niektóre placówki świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), jak również ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS), stanowiące otoczenie dla stacjonarnej opieki szpitalnej. Mówiąc zatem o wsparciu szpitali zawsze należy mieć na uwadze, że wsparciem tym mogą być również obejmowane usługi POZ i AOS. W kontekście profilaktyki zdrowotnej przypomniała natomiast, że Samorząd Województwa realizował programy w tym obszarze także we współpracy z samorządami lokalnymi, czego przykładem jest choćby program szczepień przeciw pneumokokom dla osób 65+ z grup ryzyka, realizowany w latach 2018-2020. Jeśli zaś chodzi o kwestię deinstytucjonalizacji to jest to kierunek, który jak najbardziej będzie przez Samorząd wspierany. Należy jednak pamiętać, że wdrażanie modelu deinstytucjonalizacji nie jest możliwe w pełni we wszystkich dziedzinach.

Pani Romana Aziewicz (Europejskie Ugrupowanie na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „EUREKA”) zwróciła się z pytaniem o możliwość przedłużenia procesu konsultacji społecznych dla programu FEP 2021-2027, które trwają do 30 września 2021 r. Wyraziła ponadto opinię, że organizacje pozarządowe miały bardzo ograniczone możliwości udziału w pracach nad tworzeniem programów polityki spójności na lata 2021-2027, nawet biorąc pod uwagę fakt, że odbywały się w tym temacie konferencje subregionalne. Kolejnym wątkiem poruszonym przez Panią Romanę Aziewicz było nieuwzględnienie – w jej opinii – organizacji pozarządowych w procesie konsultacji ustawy wdrożeniowej. Jej zdaniem organizacje pozarządowe, które w skali kraju były bardzo aktywne – chociażby w procesie organizowania wysłuchań publicznych dotyczących zarówno programów na lata 2021-2027 jak również Krajowego Planu Odbudowy – zostały całkowicie wykluczone z procesu konsultacji ustawy wdrożeniowej. Może to budzić obawy w kontekście udziału i roli organizacji pozarządowych np. w komitetach monitorujących programy w nowej perspektywie. Zwróciła uwagę, że organizacje pozarządowe nie będą mogły same delegować swoich przedstawicieli do komitetów, ale będzie się to odbywało za pośrednictwem rad działalności pożytku publicznego, które to rady podlegają organom zwierzchnim.

Pani Patrycja Szczygieł odnosząc się do wypowiedzi Pani Romany Aziewicz przypomniała, że proces konsultacji społecznych programu FEP rozpoczął się 3 sierpnia 2021 r. i potrwa do końca września br. Jest on tym samym znacznie dłuższy niż 35-dniowy ustawowy wymóg. Dodała, że uwagi które wpłyną po 30 września również mogą zostać rozpatrzone,

ale nie zostaną one uwzględnione w raporcie z konsultacji społecznych, na którego sporządzenie Instytucja Zarządzająca ma 30 dni. Podkreśliła, że w związku z bardzo napiętym harmonogramem dalszych prac przedłużenie procesu konsultacji byłoby niezwykle trudne. Odnośnie udziału organizacji pozarządowych w procesie przygotowań do nowej perspektywy finansowej poinformowała, że w województwie pomorskim dochodzi do wielu spotkań ze wszystkimi gremiami reprezentatywnymi dla tego rodzaju organizacji. Tylko w ostatnim czasie odbyły się spotkania z Pomorską Radą Działalności Pożytku Publicznego, Pomorską Radą Organizacji Pozarządowych, Wojewódzką Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, czy Pomorską Radą Ekspertów ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. Na 24 września zaplanowane jest z kolei spotkanie z Pomorskim Komitetem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Wydaje się zatem, że głos organizacji pozarządowych w dialogu, który toczy się właśnie za pośrednictwem przywołanych rad i komitetów jest bardzo mocno akcentowany. Dodała, że Samorząd Województwa pozostaje w stałym kontakcie z wymienionymi instytucjami, nie tylko w związku z pracą nad nowym programem regionalnym, ale także związku z opracowywaniem regionalnych programów strategicznych czy wcześniej, w związku z pracą nad Strategią Rozwoju Województwa. Podsumowując natomiast wcześniejszą dyskusję na temat ochrony zdrowia w nowym programie regionalnym przypomniała, że obszar ten został w FEP podzielony. Z jednej strony zaplanowano interwencję w zakresie infrastruktury zdrowia, obejmującą nie tylko szpitale, ale także POZ oraz AOS. Z drugiej strony – w zakresie profilaktyki – interweniować będą środki EFS+ a celem tego rodzaju wsparcia – co zostało również bardzo mocno podkreślone w RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej – ma być wspomniane już wcześniej w dyskusji ograniczanie liczby pacjentów. Zauważyła przy tym, że niemożliwe jest zaspokojenie wszystkich potrzeb w zakresie profilaktyki zdrowotnej wyłącznie w ramach interwencji z programu regionalnego. Bardzo mocno akcentowane jest bowiem oczekiwanie Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL) aby działaniami profilaktycznymi w ramach FEP zostały objęte wyłącznie osoby wykluczone społecznie. Samorząd Województwa Pomorskiego stara się natomiast forsować stanowisko, zgodnie z którym działania w tym obszarze zostałyby skierowane do wszystkich mieszkańców regionu. Przekonanie do tego Komisji Europejskiej może być niezwykle trudne, ale nawet wówczas nie uda się objąć interwencją z FEP całego obszaru dotyczącego profilaktyki zdiagnozowanego w RPS. Konieczne w związku z tym będzie poszukiwanie także innych źródeł finansowania. W kwestii deinstytucjonalizacji Pani Patrycja Szczygieł podkreśliła natomiast, że żaden projekt, który będzie sprzeczny z tą koncepcją nie znajdzie finansowania w programie FEP. Przypomniała także, że Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przygotowuje aktualnie Strategię rozwoju usług społecznych, a rozstrzygnięcia – m.in. w odniesieniu do deinstytucjonalizacji – które się w niej znajdą będą stanowić jednocześnie wymogi do wydatkowania środków unijnych. W odniesieniu do tematu wsparcia dla osób najciężej niepełnosprawnych, w przypadku których nie są możliwe żadne działania aktywizacyjne, zauważyła, że obok usług społecznych podjęta została próba wprowadzenia do programu także usług zdrowotnych – które mają nieco inny charakter niż

usługi społeczne przez co będą one mogły być kierowane także do grupy najciężej niepełnosprawnych.

Pan Błażej Konkol (Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej) odniósł się do informacji przekazanej w trakcie prezentacji przez Panią Patrycję Szczygieł, dotyczącej możliwego zakwestionowania przez Komisję Europejską wsparcia infrastruktury kanalizacyjnej w ramach FEP dla aglomeracji ściekowych liczących od 2 do 10 tys. równoważnej liczby mieszkańców (RLM). Jego zdaniem stanowisko forsowane przez Komisję, zgodnie z którym z poziomu regionalnego możliwe będzie wspieranie wyłącznie aglomeracji o RLM powyżej 10 tys. sprawi, że najmniejszym samorządom jeszcze trudniej będzie nadrobić wciąż istniejące zapóźnienia cywilizacyjne w tym obszarze. W opinii Pana Błażeja Konkola poruszona kwestia jest o tyle istotna, że finansowanie tego rodzaju przedsięwzięć będzie bardzo utrudnione lub wręcz niemożliwe również z programu PROW. Następnie Pan Błażej Konkol poruszył temat opieki geriatrycznej, zwracając uwagę, że być może wskazane byłoby wyraźniejsze zaakcentowanie tego obszaru w programie FEP.

Pani Gabriela Lisius (Związek Powiatów Polskich) zwróciła uwagę na obszar edukacji w projekcie FEP. Zauważyła, że o ile realizacja w perspektywie 2014-2020 przedsięwzięcia strategicznego dotyczącego kształtowania sieci szkół zawodowych była przykładem bardzo dobrego wykorzystania środków polityki spójności przez wszystkie organy prowadzące szkolnictwo zawodowe, o tyle nie było możliwości uzyskania podobnego wsparcia czy to dla liceów, czy też dla kształcenia specjalnego, w przypadku którego zauważa się szczególnie duże potrzeby. Chodzi tu głównie o dedykowane wsparcie dla warsztatów terapii zajęciowych (WTZ) oraz środowiskowych domów samopomocy (ŚDS). W ramach RPO WP 2014-2020 istniała co prawda możliwość wspierania tego typu placówek np. ze środków przeznaczonych na termomodernizację budynków, jednak brak dedykowanego wsparcia jest bardzo odczuwalny. Kolejnym obszarem wymagającym uwagi, jest zdaniem Pani Gabrieli Lisius psychiatria. Problem ten uwidocznił się zwłaszcza po powrocie dzieci do szkół po okresie nauczania zdalnego. Zauważalny jest wyraźny wzrost składanych podań do poradni psychologiczno-pedagogicznych dotyczących wizyt psychologów i psychiatrów w celu zdiagnozowania dzieci. Co więcej, problem ten coraz częściej dotyczy także rodziców.

Pani Patrycja Szczygieł nawiązując do wypowiedzi Pani Gabrieli Lisius przypomniała, że w związku z zasadą koncentracji tematycznej oraz celami klimatycznymi istnieje w programie konieczność zagwarantowania określonych nakładów na obszary związane z rozwojem gospodarczym oraz szeroko pojętą ochroną środowiska. Sprawia to, że środki jakie można przeznaczyć na pozostałe obszary – w tym edukację – siłą rzeczy są ograniczone, co z kolei powoduje, że Zarząd Województwa zmuszony jest podejmować trudne wybory. Pomimo tego, w programie FEP zakładana jest kontynuacja wsparcia dla szkolnictwa zawodowego przy wykorzystaniu modelu, który sprawdził się w perspektywie 2014-2020. Planowane jest także uruchomienie wsparcia dla poradni psychologiczno-pedagogicznych, które do tej pory nie były przedmiotem interwencji ze środków UE.

Pani Agnieszka Kapała-Sokalska, odnosząc się do poruszonych wątków dotyczących ochrony zdrowia, przyznała, że znaczącym wyzwaniem w kontekście opieki dla osób starszych pozostaje mała liczba specjalistów w zakresie geriatry. W jej opinii równie istotnym problemem wydaje się być jednak także niezrozumienie ze strony NFZ potrzeby kontraktowania usług *stricto* geriatrycznych. Województwo Pomorskie otrzymało co prawda zgodę od Narodowego Funduszu Zdrowia na utworzenie w Sopocie oddziału geriatrycznego – uruchomionego w marcu 2020 roku, a następnie, w związku z epidemią, przekształconego w oddział covidowy – który *notabene* powstał dzięki środkom RPO WP 2014-2020, ale kontrakt zawarty z NFZ na usługi geriatryczne okazał się dalece niewystarczający. W związku z tym, aktualnie bardzo wiele osób oczekuje na przyjęcie na wspomniany oddział, co jest w głównej mierze spowodowane problemem w przekonaniu NFZ do finansowania tego rodzaju opieki na odpowiednim poziomie. W związku z tym, nawet jeżeli pojawiłyby się w tym obszarze konkursy ogłaszane przez NFZ to zapewne bardzo niewielki odsetek podmiotów leczniczych wyraziłby nimi zainteresowanie. Powodem tego są z jednej strony braki kadrowe, z drugiej zaś konieczność dopłacania do usług geriatrycznych w przyszłości, ponieważ finansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia – który powinien zaspokoić te potrzeby – jest nieadekwatne. Podsumowując ten wątek, Pani Agnieszka Kapała Sokalska stwierdziła, że jest to problem strukturalny, na rozwiązanie którego Samorząd Województwa ma bardzo ograniczony wpływ, a decydujące w tych kwestiach pozostają uregulowania na szczeblu centralnym. W odniesieniu do psychiatrii przypomniała natomiast, że obok poradni psychologiczno-pedagogicznych, funkcjonujących w systemie edukacyjnym, w systemie zdrowotnym działają ośrodki środowiskowej opieki psychologiczno-psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży. To właśnie te ośrodki stanowią tzw. pierwszy poziom referencyjny, będący podstawą nowego modelu w ramach reformy systemu psychiatrii. Samorząd Województwa Pomorskiego uruchomił dotychczas pięć takich ośrodków a szósty uruchomiony zostanie pierwszego października 2021 roku w Słupsku. Łącznie zaś, na obszarze województwa pomorskiego działają już dwadzieścia cztery takie ośrodki. Ich zadaniem jest diagnozowanie problemów dzieci i młodzieży w ich środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Ośrodki te są *de facto* poradniami, stanowiąc zdeinstytucjonalizowaną formę wsparcia, w związku z czym – jeśli będą takie potrzeby – będą one mogły zostać objęte wsparciem z programu FEP. Pozostając przy temacie opieki psychiatrycznej, Pani Agnieszka Kapała-Sokalska poinformowała, że jeszcze ze środków RPO WP 2014-2020 uruchomiony zostanie projekt dotyczący koordynacji psychiatrii dzieci i młodzieży w Województwie Pomorskim o wartości niespełna 5 mln zł. Projekt koncentrować się będzie na wsparciu koordynacji dostępnych form opieki psychologicznej, psychoterapeutycznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży w całym regionie, z wykorzystaniem dostępnych, powstających i planowanych w przyszłości form wsparcia. Zostanie w jego ramach stworzona platforma koordynująca w postaci strony internetowej, która będzie zawierała wszelkie informacje odnośnie dostępnych form wsparcia w podziale na powiaty. Udostępnione zostaną zróżnicowane formy kontaktu obejmujące także infolinię czy czat, aby umożliwić jak najszybsze uzyskanie informacji potrzebnych do skorzystania z pomocy. Projekt ma stanowić odpowiedź na aktualną, post-covidową sytuację, w której

znacząco zwiększył się napór na stacjonarne oddziały psychiatryczne, które to powinny stanowić ostatnią a nie pierwszą formę wsparcia. Samorząd Województwa będzie szeroko promował platformę po jej uruchomieniu. Przewidziane są m.in. spotkania, konferencje oraz warsztaty aby jak najszerzej dotrzeć z informacją na temat platformy i aby w konsekwencji stała się ona rzeczywistym centrum koordynująco-informacyjnym w województwie.

Pan Jan Szymański, nawiązując do tematu opieki geriatrycznej przypomniał, że oprócz ośrodka geriatryczno-rehabilitacyjnego, utworzonego w Pomorskim Centrum Reumatologicznym w Sopocie, realizowany jest w ramach RPO WP 2014-2020 także drugi projekt w tym obszarze. Jego beneficjentem jest Gdański Uniwersytet Medyczny a polega on na utworzeniu - w strukturze Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego – Centrum Geriatrii w Gdańsku.

Odnosząc się do wątków poruszonych w dyskusji, Pani Anna Sulińska Wójcik (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) zauważyła, że każdy z szesnastu regionów definiuje i zgłasza dużo większe potrzeby niż alokacja jaka została przewidziana na poszczególne programy regionalne. Przypomniała przy tym, że Polska w perspektywie 2021-2027 dysponuje mniejszą pulą środków na politykę spójności w stosunku do okresu 2014-2020. W odniesieniu do pojawiających się we wcześniejszej dyskusji głosów i postulatów dotyczących możliwości alokowania większych środków na obszar infrastruktury społecznej czy zdrowotnej kosztem np. ochrony środowiska podkreśliła, że wynikająca z rozporządzeń unijnych konieczność uwzględniania w programach koncentracji tematycznej – oznaczającej przyporządkowanie pewnych minimalnych nakładów określonym celom polityki – sprawia, że nie ma możliwości dowolnego dysponowania środkami w ramach programów. Oprócz koncentracji tematycznej, kolejną przesłanką ograniczającą tę dowolność jest fakt istnienia obszarów, których wspieranie w ramach polityki spójności nie spotyka się z aprobatą Komisji Europejskiej. Jednym z takich obszarów jest przywołana przez Pana Błażeja Konkola infrastruktura kanalizacyjna. W okresie programowania 2014-2020 istniała w tym obszarze możliwość realizacji projektów – z poziomu regionalnego – dla aglomeracji od 2 do 10 tys. RLM. Aktualnie Komisja stoi natomiast na stanowisku, zgodnie z którym, ze względu na niewdrożenie dyrektywy ściekowej, w nowej perspektywie możliwe byłoby wspieranie z poziomu regionalnego tylko aglomeracji o RLM pomiędzy 10 a 15 tys. Pomimo takiego podejścia Komisji, Ministerstwu udało się wynegocjować kompromis, dzięki któremu finansowanie aglomeracji od 2 do 10 tys. RLM będzie możliwe, ale pod warunkiem zaspokojenia w pierwszej kolejności potrzeb największych aglomeracji. Dodatkowo należy się skoncentrować na aglomeracjach, w których występuje naruszenie, aby uniknąć kar finansowych za niespełnienie wymogów dyrektywy. Przypomniała ponadto, że w ramach Krajowego Planu Odbudowy istnieje komponent dotyczący finansowania małych aglomeracji i inwestycji poza aglomeracjami na obszarach wiejskich. W kontekście zaspokajania potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich poinformowała, że Ministerstwo bardzo pozytywnie przyjęło decyzję o wdrażaniu w województwie pomorskim instrumentu RLKS. Kolejne obszary, których wspieranie dopuszczalne jest pod pewnymi warunkami, to infrastruktura sportowa oraz dziedzictwo

kulturowe i turystyka. Umowa Partnerstwa dopuszcza wsparcie infrastruktury sportowej, ale tylko w określonym kontekście – np. w powiązaniu z infrastrukturą edukacyjną czy włączeniem społecznym. Obszar kultury i turystyki może być z kolei wspierany pod warunkiem, że interwencja wygeneruje impulsy rozwojowe oraz będzie powiązana z gospodarką i rynkiem pracy. Przy czym zauważyć należy, że nie jest to nowe podejście a raczej kontynuacja dotychczasowego. Innym obszarem, którego Komisja nie traktuje priorytetowo jest infrastruktura drogowa, w związku z czym nie należy liczyć na wysokie kwoty alokacji dla tego obszaru. W odniesieniu do ochrony zdrowia Pani Anna Sulińska-Wójcik przypomniała natomiast, że Komisja Europejska kładzie w tej dziedzinie nacisk na racjonalizację zarządzania szpitalami i nie popiera zwiększania liczby łóżek. Podkreśliła, że w odniesieniu do profilaktyki zdrowotnej Ministerstwo także podejmuje działania mające na celu przekonanie Komisji do rezygnacji z podejścia polegającego na możliwości objęcia wsparciem tylko wybranych grup. W kwestii deinstytucjonalizacji przypomniała, że staje się ona zasadą horyzontalną, w związku z czym nie będzie już możliwości realizowania przedsięwzięć przyczyniających się do rozwoju opieki instytucjonalnej. Należy jednak pamiętać, że nie we wszystkich obszarach możliwe jest przejście na opiekę w pełni zdeinstytucjonalizowaną – przykładem czego jest psychiatria. Pani Anna Sulińska-Wójcik podjęła następnie temat aktywności partnerów społecznych podkreślając, że ich odpowiednia reprezentacja i możliwość zabierania głosu w dyskusji jest bardzo istotna w procesie realizowania polityki spójności. Jeśli chodzi o sposób wybierania organizacji pozarządowych, oczywistym jest, że – w związku z bardzo dużą liczbą takich organizacji – należy przyjąć określony sposób wyłaniania reprezentantów, a zadaniem tak wyłonionych przedstawicieli jest m.in. konsultowanie stanowisk w środowisku. Ministerstwo badało czy w poszczególnych województwach partnerzy są odpowiednio reprezentowani i wydaje się, że w KM RPO Województwa Pomorskiego taka reprezentacja jest na właściwym poziomie. Zaapelowała w tym miejscu do Instytucji Zarządzającej aby ta zwróciła szczególną uwagę na udział i rolę partnerów we wszelkiego rodzaju dyskusjach związanych z realizacją aktualnego i nowego programu regionalnego. Ostatnią kwestią poruszoną przez przedstawicielkę Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej był harmonogram dalszych prac nad projektem FEP. Zwróciła uwagę, że proces uruchamiania programów na lata 2021-2027 jest wyraźnie opóźniony w stosunku do poprzedniej perspektywy. Powodem tego była oczywiście pandemia COVID-19 ale także późna publikacja rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027. Umowa Partnerstwa zostanie przekazana Komisji Europejskiej najprawdopodobniej w październiku 2021 r. a od tego momentu biegnie termin trzech miesięcy na przekazanie Komisji projektu programu operacyjnego – wraz z dokumentami towarzyszącymi – co sprawia, że harmonogram jest dość napięty.

W odpowiedzi na apel przedstawicielki Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, Pan Jan Szymański podkreślił, że reprezentacja organizacji pozarządowych w Komitecie Monitorującym RPO WP 2014-2020 jest bardzo szeroka a Instytucja Zarządzająca zawsze bardzo liczy na ich wkład i udział w dyskusji.

Pani Monika Lewandowska (Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Gdańsku) podjęła temat wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podkreśliła, że każdy mieszkaniec potencjalnie należy do takiej grupy. Są to przede wszystkim seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby będące w kryzysie zdrowia psychicznego lub w kryzysie bezdomności ale także dzieci pozostające w pieczy zastępczej. Zwróciła uwagę na to, że o ile obszar ochrony zdrowia powinien być współfinansowany ze środków polityki spójności, o tyle nie należy zapominać, iż w pierwszej kolejności za obszar ten odpowiedzialne jest państwo i to właśnie przez państwo powinny być zabezpieczone – w jej opinii – usługi związane z podstawową opieką zdrowotną. W związku z tym, podejście proponowane przez Komisję Europejską, polegające na tym by kwestie zdrowotne – w tym podstawowa opieka zdrowotna – były przede wszystkim domeną państwa, a inicjatywy wspierające grupy zagrożone wykluczeniem społecznym finansowane były ze środków unijnych wydaje się być uzasadnione.

W odpowiedzi Pani Patrycja Szczygieł wyjaśniła, że zasadność wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym absolutnie nie jest kwestionowana. Przeciwnie, wsparcie dla osób wykluczonych społecznie jest jednym z priorytetów, o czym świadczy dedykowanie tym grupom nowych obszarów wsparcia i zaplanowanie w FEP większej puli środków niż w perspektywie 2014-2020. Jedynym obszarem w którym taka priorytetyzacja nie jest w opinii IZ uzasadniona, jest profilaktyka zdrowotna. Zawężenie grupy docelowej wyłącznie do osób wykluczonych społecznie spowoduje bowiem, że nie będzie można skierować żadnych przedsięwzięć w tym obszarze np. do dzieci. Pani Patrycja Szczygieł raz jeszcze podkreśliła, że poruszana kwestia odnosi się wyłącznie do profilaktyki zdrowotnej, programów profilaktycznych i promowania zdrowego trybu życia.

Pani Agata Głowczyńska (Ministerstwo Zdrowia) odnosząc się do wątku profilaktyki zdrowotnej poinformowała, że od początku negocjacji Umowy Partnerstwa również z Ministerstwa Zdrowia płynęły głosy wzywające do rezygnacji z zawężania grupy docelowej wyłącznie do osób wykluczonych społecznie, gdyż podział taki ma sztuczny charakter. W jej opinii kluczowe w tej kwestii powinno być kryterium medyczne nie zaś przynależność do grupy defaworyzowanej. Przyjęcie rozwiązania postulowanego przez Komisję Europejską może wręcz spowodować, że osoby nie należące obecnie do grup wykluczonych społecznie, mogą do nich trafić w wyniku zapadnięcia na konkretne choroby, czego można uniknąć kierując działania profilaktyczne do wszystkich mieszkańców. Wyraziła nadzieję, że wspólne stanowisko wszystkich regionów, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej poskutkuje wynegocjowaniem z Komisją odstąpienia od podejścia zakładającego wsparcie profilaktyki tylko dla osób wykluczonych. W kwestii wsparcia kierowanego do szpitali zauważyła, że już perspektywie 2014-2020 widoczny był kierunek, zgodnie z którym nie należy zwiększać liczby łóżek w szpitalach. W nowym okresie programowania tendencje te są przez Komisję coraz bardziej akcentowane. W odpowiedzi na ten kierunek, Ministerstwo Zdrowia stara się podkreślać w toczących się dyskusjach m.in. kontekst ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz

skupiania się na skracaniu okresu hospitalizacji i podnoszeniu jakości pobytu w szpitalach. Na koniec Pani Agata Głowczyńska zwróciła się z prośbą o przekazanie do Komitetu Sterującego informacji na temat wspomnianego wcześniej w dyskusji projektu koordynacyjnego dotyczącego psychiatrii dzieci i młodzieży w województwie pomorskim. W jej opinii, mimo że nie jest to projekt, który podlega pod obrady Komitetu Sterującego, może stanowić ciekawy przykład działań w tym obszarze.

Pani Agnieszka Kapała-Sokalska podziękowała za wyrażenie zainteresowania projektem koordynującym wsparcie psychiatrii oraz poinformowała, że informacja na jego temat zostanie przekazana do sekretariatu Komitetu Sterującego.

Pan Łukasz Pietrzak (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi) nawiązując do poruszanych wcześniej w dyskusji wątków dotyczących infrastruktury kanalizacyjnej zauważył, że finansowanie tego typu przedsięwzięć już od perspektywy 2007-2013 było tematem trudnym. W imieniu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi podziękował ponadto Instytucji Zarządzającej za umieszczenie w programie FEP instrumentu RLKS.

Pani Patrycja Szczygieł podziękowała za komentarz Pana Łukasza Pietrzaka, dodając jednocześnie, że Instytucja Zarządzająca liczy na współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w konstruowaniu systemu realizacji RLKS.

Pan Michał Glaser (Prezes Zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot) zwrócił uwagę na kwestię finansowania projektów realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w nowej perspektywie. Zauważył, że zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, Strategia ZIT powinna odnosić się nie tylko do programu regionalnego, ale także do innych programów jak np. FEnIKS czy Connecting Europe Facility. Zwrócił się w związku z tym z pytaniem do przedstawicielki Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, czy Ministerstwo planuje złożyć jakąkolwiek deklarację odnośnie tego jakie finansowanie – z innych źródeł niż programy regionalne – będzie się składało na pakiety działań ZIT.

W odpowiedzi Pani Anna Sulińska-Wójcik poinformowała, że zgodnie z logiką systemu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Związki ZIT będą realizowały zintegrowane projekty wynikające z ich strategii. Projekty takie będą oczywiście mogły być finansowane także z programów krajowych jeżeli będą do nich kwalifikowalne. Nie oznacza to jednak, że w ramach programów krajowych dedykowana będzie alokacja dla Związków ZIT. Trudno w związku z tym mówić o jakichkolwiek deklaracjach ze strony Ministerstwa. Przypomniała, że już teraz funkcjonują Związki ZIT, które oprócz funkcji Instytucji Pośredniczącej, realizują wiele projektów i aktywnie poszukują źródeł finansowania. Dodała ponadto, że w nowej perspektywie dużym wyzwaniem w tym obszarze będzie przede wszystkim pomoc dla nowych związków ZIT, które nie funkcjonowały w perspektywie 2014-2020. W samym tylko województwie pomorskim będzie 8 nowych partnerstw i to właśnie na tych obszarach funkcjonalnych należy się przede wszystkim skupić. Wyraziła nadzieję, że

doświadczone związki ZIT pomogą w tym procesie, dzięki czemu stworzone zostaną dobre strategie, które następnie będą mogły być finansowane z różnych programów.

Pani Monika Lewandowska zwróciła się do Pani Anny Sulińskiej-Wójcik z pytaniem o wsparcie rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Jak stwierdziła, temat ten był poruszany na wielu wysłuchaniach publicznych, a także był przedmiotem wielu uwag. W związku z tym nasuwa się pytanie jak Ministerstwo postrzega zagadnienie mieszkań ze wsparciem, biorąc pod uwagę fakt, że rozwój mieszkalnictwa wspomaganego jest jednym z warunków powodzenia procesu deinstytucjonalizacji.

W odpowiedzi Pani Anna Sulińska-Wójcik zadeklarowała, że Ministerstwo jest jak najbardziej otwarte na dyskusję nt. Krajowego Planu Odbudowy, przy czym zaproponowała taką rozmowę w innym terminie. Dodała, że aktualnie Krajowy Plan Odbudowy jest na ostatnim etapie przygotowań. Właściwe resorty we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej kończą nad nim pracę, stąd na dzień dzisiejszy nie ma możliwości podania wszystkich szczegółowych rozwiązań.

Podsumowując dyskusję, jaka wywiązała się po prezentacji na temat FEP Pan Jan Szymański zauważył, że pytania które pojawiły się na temat Krajowego Planu Odbudowy czy też finansowania ZIT z innych programów niż regionalne, jednoznacznie pokazują, że nie da się rozmawiać o realizacji programu FEP 2021-2027 w oderwaniu od pozostałych, dostępnych źródeł finansowania.

Ad. 3

Pan Jan Szymański przeszedł do kolejnego punktu porządku obrad i przedstawił projekt uchwały Komitetu Monitorującego w sprawie zmiany Regulaminu działania Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020.

Następnie Pan Jan Szymański oddał głos zgromadzonym.

Pytań i uwag nie zgłoszono.

W dalszej kolejności przystąpiono do głosowania nad projektem uchwały w sprawie zmiany Regulaminu działania Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020. Stosunkiem głosów: 31 głosów „za”, 0 głosów „przeciw”, 0 głosów „wstrzymujących się” uchwała została przyjęta, z uwzględnieniem autopoprawki wprowadzonej przez IZ w trakcie posiedzenia Komitetu, polegającej na aktualizacji w § 1 ust. 2 pkt 3) Regulaminu publikatora ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Uchwała stanowi **załącznik nr 4** do protokołu.

Ad. 4

Pan Jan Szymański przeszedł do kolejnego punktu porządku obrad i ponownie oddał głos Pani Patrycji Szczygieł (Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego), która przedstawiła prezentację nt. zmiany RPO WP 2014-2020. Prezentacja stanowi **załącznik nr 5** do protokołu.

Pan Jan Szymański podziękował za wystąpienie i oddał głos zgromadzonym.

Pytań i uwag nie zgłoszono.

Ad. 5

Pan Jan Szymański oddał głos Pani Justynie Lubojemskiej (Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego), która przedstawiła prezentację na temat aktualizacji strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w RPO WP 2014-2020 w roku 2020 oraz I połowie roku 2021. Prezentacja stanowi **załącznik nr 6** do protokołu.

Pan Jan Szymański podziękował za wystąpienie i oddał głos zgromadzonym.

Pytań i uwag nie zgłoszono.

Ad. 6

W dalszej kolejności Pan Jan Szymański ponownie oddał głos Pani Justynie Lubojemskiej, która przedstawiła prezentację na temat sprawozdania dotyczącego opłat za zarządzanie wypłaconych w roku 2020 w związku z wdrażaniem instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020. Prezentacja stanowi **załącznik nr 6** do protokołu (Pani Justyna Lubojemska przygotowała jedną prezentację dla obu omawianych przez siebie punktów w porządku obrad).

Pan Jan Szymański podziękował za wystąpienie i oddał głos zgromadzonym.

Pytań i uwag nie zgłoszono.

Ad. 7

Pan Jan Szymański przeszedł do ostatniego punktu obrad – wolnych wniosków.

Pan Kamil Koniuszewski zapytał czy możliwe jest wskazanie przybliżonego terminu do którego będzie pracował Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.

W odpowiedzi Pan Jan Szymański poinformował, że Komitet będzie wykonywał swoje zadania do czasu zakończenia realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. W zależności od skali wyzwań jakie pojawią się w związku z zamykaniem Programu, można przewidywać, że będzie to przełom 2024 i 2025 roku. Komitet Monitorujący dla Programu FEP 2021-2027 będzie natomiast powoływany na początku roku 2022, równoległe z przyjmowaniem Programu.

Podsumowując XVI posiedzenie Komitetu, Pan Jan Szymański przypomniał, że w Centrum Hevelianum Komitet spotyka się już po raz drugi. Poprzednie posiedzenie odbyło się tutaj w listopadzie 2018 roku. Zwrócił uwagę, że Hevelianum stanowi przykład miejsca, w które miasto Gdańsk konsekwentnie inwestuje od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Realizowano tu projekty w każdej z dotychczasowych perspektyw finansowych. Ostatnio, w ramach RPO WP 2014-2020, poddano rewaloryzacji budynek Wozowni Artyleryjskiej zmieniając jego sposób użytkowania na funkcję kulturalno-gastronomiczną, dzięki czemu mogą odbywać się tu wydarzenia takie jak dzisiejsze posiedzenie Komitetu. Dodał ponadto, że aktualnie, dzięki zawarciu umowy pożyczki miejskiej z Pomorskim Funduszem Rozwoju, trwa kolejny etap rozwoju Hevelianum, w ramach którego zrewaloryzowany zostanie poszpitalny kompleks Bożego Ciała.

Następnie Pan Jan Szymański podziękował członkom Komitetu Monitorującego oraz pozostałym zebranych za udział w posiedzeniu i zakończył obrady XVI posiedzenia Komitetu.

ZATWIERDZAM

Przewodniczący Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020

Mieczysław Struk

Załączniki:

1. Lista obecności;
2. Porządek obrad XVI posiedzenia KM RPO WP 2014-2020;
3. Prezentacja nt. programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027;
4. Uchwała w sprawie zmiany Regulaminu działania Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020;
5. Prezentacja nt. zmiany Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
6. Prezentacja nt. aktualizacji strategii inwestycyjnej instrumentów finansowych w RPO WP 2014-2020 oraz nt. sprawozdania dotyczącego opłat za zarządzanie wypłaconych w roku 2020 w związku z wdrażaniem instrumentów finansowych w ramach RPO WP 2014-2020.